

Sygn. akt VIII U 304/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2016 r. w Gliwicach

sprawy M. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie właściwego ustawodawstwa

na skutek odwołania M. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 17 grudnia 2015 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 304/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17.12.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że M. H. podlega od dnia 1.04.2013r. do 31.07.2014r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca działalność gospodarczą. W uzasadnieniu wskazał, że decyzja została wydana w konsekwencji prawomocnej decyzji słowackiej instytucji ubezpieczeniowej wyłączającej odwołującego z pod legisyatywy słowackie.

W odwołaniu ubezpieczony wniósł o zawieszenie postępowania, podnosząc że w okresie spornym wykonywał pracę na terenie Słowacji oraz że wniósł odwołanie od decyzji instytucji słowackiej Socjalnej P..

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Odwołujący prowadzi działalność gospodarczą na terenie Polski od dnia 1.12.2010r. do nadal. Z tego tytułu dokonał zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 1.12.2010r. do 31.03.2013r.

Na okres od 1.04.2013r. odwołujący podpisał umowę o pracę z (...) z siedzibą P. 76, (...) Č. – firmą mającą siedzibę na terenie Słowacji.

(...) pismem z dnia 25.07.2013r. poinformowała organ rentowy, że w wyniku przeprowadzonej kontroli ustaliła, że firma (...) z siedzibą P. 76 jest firmą (...) i jej pracownicy nie wykonują realnie pracy na terenie Słowacji.

W dniu 5.12.2013r. do organu rentowego wpłynął wniosek ubezpieczonego w sprawie ustalenia właściwego ustawodawstwa w związku z wykonywaniem pracy najemnej na terenie Słowacji.

Organ rentowy pismem z dnia 16.01.2014r, w oparciu o informację Socjalnej P. zawiadomił ubezpieczonego, że od 1.04.2013r. podlega on ustawodawstwu polskiemu oraz, że tak ustalone ustawodawstwo stanie się ostatecznie w ciągu 2 miesięcy od poinformowania o tym fakcie właściwej instytucji słowackiej, jeżeli w nie zgłosi ona zastrzeżeń w trybie art. 16 ust. 3 rozporządzenia 987/2009. Odwołujący został pouczone, że jeżeli nie zgadza się z określeniem ustawodawstwa właściwego to przysługuje mu prawo do wystąpienia o wydanie decyzji administracyjnej. Pismo zostało wysłane również do Socjalnej P..

Następnie pismem z dnia 11.04.2014r. organ rentowy zwrócił się do Socjalnej P. o podanie czy nie wnosi zastrzeżeń do określonego w dniu 16.01.2014r. ustawodawstwa polskiego dla odwołującego.

Decyzją z dnia 3.10.2013r. (...) oddział Č. stwierdził, że odwołujący jako pracownik (...) nie został objęty obowiązkowym ubezpieczeniem według legislatury słowackiej, poczynając od 1.04.2013r. Decyzja została doręczona odwołującemu z pouczeniem o możliwości wniesienia odwołania w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o niej.

Ubezpieczony w przewidzianym terminie nie odwołał się od powyższej decyzji, wskutek czego stała się prawomocna z dniem 19.11.2013r.

Decyzją z dnia 27.10.2015r. organ rentowy powiadomił ubezpieczonego, że od 1.12.2010r. podlega ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniom zdrowotnym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej oraz zobowiązał do złożenia dokumentów rozliczeniowych i zgłoszeniowych za okres od 1.04.2013r. do 31.07.2014r.

Ubezpieczony nie zgodził się ze stanowiskiem organu rentowego i wniósł o wydanie decyzji administracyjnej, na skutek czego wydana została skarżona decyzja.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego dołączonych do akt sprawy. Zebrane dowody Sąd uznał za wystarczające i mogące być podstawą ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia.

Strony nie zgłosiły dalszych wniosków dowodowych.

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym reguluje ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 121, ze zm.).

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, zaś stosownie do treści art. 12 tej ustawy również do ubezpieczenia wypadkowego. Przymus ubezpieczenia w myśl art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej. Obowiązek ubezpieczenia zgodnie z art. 13 pkt 4 trwa od dnia rozpoczęcia działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Zgodnie z art. 36

ust. 1 każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązek zgłoszenia osoby prowadzącej działalność gospodarczą spoczywa na tej osobie (ust.3).

Jednym z podstawowych praw konstytuujących istnienie Unii Europejskiej jest określone w art. 39 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską z dnia 25 marca 1957r. (tekst jednolity Dz. Urz. WE C z dnia 24 grudnia 2002r. nr 325), prawo swobodnego przepływu osób, w tym pracowników. Zapewnia ono swobodę przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty. Prawa pracowników w zakresie zabezpieczenia społecznego konkretyzują przepisy rozporządzenia Rady, wydanego w oparciu o normę kompetencyjną, ustanowioną w treści art. 42 Traktatu, tj. Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE z 30.04.2004r. Nr L 166/1 ze zm. – dalej rozporządzenie podstawowe) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm. – dalej rozporządzenie wykonawcze).

Zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną.

Na osobach objętych art. 13 rozporządzeniem podstawowego w związku z treścią jego art. 13 ust. 5 spoczywają obowiązki informacyjne, których wykonanie ma znaczenie dla nabycia i realizacji prawa do określonych świadczeń.

Procedura dotycząca stosowania art. 13 została określona w art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Zgodnie z tym przepisem:

1. Osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania.
2. Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu.
3. Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.
4. W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz, ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego.

W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia zgodnie z warunkami ustalonymi powyżej, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego.

5. Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego.

6. Jeżeli zainteresowany nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, niniejszy artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, na przykład za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej.

Szczegółowe kwestie dotyczące zasad stosowania procedury dialogu i koncyliacji zostały ujęte w decyzji nr (...) z dnia 12 czerwca 2009r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz. Urz. UE C 106 z 24.04.2010, s. 1–4).

Zgodnie z art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego „na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego, poświadczają, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie.” Dokumentem potwierdzającym podleganie ustawodawstwu danego państwa jest „zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” wydane na formularzu A1. W celu uzyskania tego zaświadczenia należy zwrócić się z wnioskiem do właściwej instytucji, która poświadczymy, w jakim okresie i na jakiej podstawie ma zastosowanie dane ustawodawstwo.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, iż ubezpieczony prowadząc w Polsce pozarolniczą działalność gospodarczą i będąc zatrudnionym w słowackiej firmie powinien uzyskać formularz A1 ze słowackiej instytucji ubezpieczeniowej i dokonać wyrejestrowania z ubezpieczeń w Polsce. Gdyby ubezpieczony taki dokument uzyskał, jego treścią byłby związany organ rentowy a także polski sąd. Bezsprzeczne jest, że ubezpieczony takiego dokumentu nie posiada.

W rozpoznawanej sprawie odwołujący wniósł o ustalenie ustawodawstwa na podstawie art. 13 ust.3 rozporządzenia podstawowego, a organ rentowy w piśmie z dnia 16.01.2014r. ustalił dla niego polskie ustawodawstwo tymczasowe w okresie od 1.04.2013r. Odwołujący został poinformowany, że przywołany przez niego przepis nie ma do niego zastosowania oraz że ustalone polskie ustawodawstwo stanie się ostateczne w ciągu 2 miesięcy od poinformowania o tym fakcie słowackiej instytucji, pod warunkiem nie zgłoszenia zastrzeżeń /zgodnie z przytoczonym wyżej art. 16 ust.3 rozporządzenia wykonawczego/.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego słowacka instytucja została poinformowana o ustalonym dla ubezpieczonego ustawodawstwie polskim jako właściwym i nie wniosła w tej kwestii zastrzeżeń, a zatem ustalenie to ma charakter ostateczny. Sąd wskazuje, że również odwołujący w żaden sposób nie kwestionował ustaleń organu rentowego z dnia 16.01.2014r.

Nie można pominąć faktu, że prawomocną decyzją z dnia 3.10.2013r. słowacka instytucja ubezpieczeniowa (...) oddział Č. stwierdziła, że odwołujący jako pracownik (...) nie został objęty obowiązkowym ubezpieczeniem według legislatury słowackiej, poczynając od 1.04.2013r. Mimo zamieszczonego pouczenia, odwołujący w przewidzianym terminie nie wniósł odwołania.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że instytucja miejsca zamieszkania zainteresowanego nie jest uprawniona do rozstrzygania o istnieniu tytułu ubezpieczenia społecznego w innym Państwie Członkowskim. Natomiast jeśli ma wątpliwości co do ustalenia ustawodawstwa właściwego, to stosowana jest procedura przewidziana w art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego. Konieczne jest wówczas nawiązanie kontaktu przez instytucje lub władze dwóch lub więcej zainteresowanych Państw Członkowskich, a ustawodawstwo właściwe ustala się na podstawie wspólnego porozumienia z uwzględnieniem przepisów art. 13 i 14 rozporządzenia podstawowego. Zastosowanie ma wówczas również decyzja nr (...) Komisji Administracyjnej w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie

ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 883/2004.

W rozpoznawanej sprawie nie było wątpliwości pomiędzy instytucją polską a słowacką co do podlegania ustawodawstwu jednego z państw, co zdaniem Sądu oznacza, że nie było podstawy do wszczęcia opisanej wyżej procedury uzgodnieniowej. (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21.01.2016r., III UK 61/15, www.orzeczenia.com.pl).

Mając powyższe na uwadze, brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych i faktycznych umożliwiających ustalenie dla odwołującego innego niż polskie ustawodawstwa właściwego.

W ocenie Sądu, w rozpoznawanej sprawie nie było podstaw do zawieszania postępowania, bowiem ustalenie polskiego ustawodawstwa jako właściwego dla odwołującego w piśmie z dnia 16.01.2014r. stało się ostateczne, w związku art. 16 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego. Z tych przyczyn, bez znaczenia pozostaje fakt ewentualnego zaskarżenia decyzji Socjalnej P. z 3.10.2013r. i Sąd uznał za bezprzedmiotowe wzywianie ubezpieczonego do wykazania wniesienia odwołania od tego orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska